

Oppfinnelse fra Telemark vekker internasjonal interesse:

Samler giften

FORURENSING:

Kjemikalier fra flyplassene, spesielt avisingsvæsken glykol, skader naturen. I Skien lanseres det nå en lukket «vaske-maskin» som vekker oppsikt.

MILJØ

Av Ole Magnus Rapp, Tromsø

Fylkesmannen i Troms har bedt Avinor endre rutine. En kontroll viser at livet i fjæra rundt flyplassen endres eller dør. Glykol fra avisingsprosessene føres til sjøen, der vannet blir tappet for oksygen. Resultatet er illeluktede fjære, uten vegetasjon, fisk eller dyr.

På Geitryggen flyplass ved Skien har gründer Svein Gunnar Mæland bygd en vaske- og avisingshall, der de store passasjerflyene fint får plass.

EU har finansiert utviklingsarbeidet med 25 millioner kroner, og flyplassansvarlige i flere land ser nå mot hans selskap MSG, Multi Solution Gate, og vurderer investeringer.

– I disse dager forbereder vi salg med flyplassen i Riyadh i Saudi-Arabia. De ønsker en slik vaskehall både for å fjerne sand fra fly, og for å vaske flyene, sier Svein Gunnar Mæland.

Vil bygge prototyp

Hallen er 60 meter bred og 43 meter lang, den har tett tak og et oppsamlingssystem i gulvet. Den nordiske versjonen har utstyr for å sprøyte på avisingsvæske, slik at flyene kan ta av uten snø og is på vinger og kropp. Andre versjoner kan bygges for sand-skylling, for vasking av fly eller for elektronisk inspeksjon av flyene.

– Her til lands er vi avhengige av at Avinor er positive, og aller helst at de blir en aktiv bidragsyter i dette prosjektet. Både SAS og Norwegian viser stor interesse for prosjektet, sier Mæland.

Han vil gjerne bygge en prototyp på Oslo Lufthavn, slik at man i full skala kan se om den tilfredsstillende kravene til avising.

SPRØYT: På Geitryggen flyplass ved Skien har selskapet MSG testet vaskehallen. Nå vil de bygge en ny prototyp på Oslo Lufthavn.

FOTO: MSG PRODUCTION AS

FAKTA

Avising:

■ I 2018 ble det brukt mer enn fem millioner liter ren glykol for å avise fly ved norske flyplasser. Aldri før har det vært brukt mer.

■ Ved under halvparten av flyplassene er det systemer for å samle glykolen, som så blir ført til havet eller til kloakksystemer.

■ Mange flyplasser har ingen system for å håndtere glykol. I Tromsø har Fylkesmannen bedt Avinor endre rutiner siden livet i fjæra rundt flyplassen endres eller dør.

Klassekampen 12. februar

På Geitryggen flyplass er vaskehallen testet med et Boeing 737 passasjerfly og har ifølge oppfinneren fungert fint. Flyet blir aviset i lø-

pet av fire-fem minutter, og alle kjemikaliene som brukes blir samlet opp.

– Vi har systemer både for å samle alle kjemikalier og føre disse via rensing slik at glykolen kan brukes på nytt. Det er både økonomisk lønnsomt og miljøvennlig, sier Mæland.

Gründeren har jobbet med bilvaskemaskiner og begynte å gruble over løsninger da hans bror ikke rakk hjem til jul for noen år siden, siden flyene i Europa var sterkt forsinket grunnet væromslag og avising.

Han har tett samarbeid med fagfolk ved Høgskolen i Telemark og med prosess- og analysemiljøet på Herøya.

Kommunikasjonssjef Joachim Westher Andersen ved Avinor Oslo Lufthavn kjenner til MSGs pilotprosjekt, men viser til at det er handlings-selskaper som utøver fly-avising og som eventuelt må anskaffe slike anlegg.

Han påpeker at Avinor ikke har oversikt over hvor mye tid som går med til avising av fly, og at det i dag ikke er alternativer til kjemikaliebruk.

Tatt opp i Stortinget

Etter at Klassekampen omtal-

te miljøproblemen med flykjemikaliene, tok Terje Aasland (Ap) opp saken i Stortinget. Han spurte om samferdselsministeren ville ta et initiativ til strengere utslippskrav fra norske flyplasser.

Han spurte også om statsråden vil at Avinor gjennom sitt oppdrag også får et ansvar for å legge til rette for at ny miljø- og klimateknologi kan testes ut og demonstreres på norske flyplasser.

Aasland viste konkret til MSG Production og deres vas-

kehall, og at flyene sparte tid, drivstoff og miljøutslipp med raskere og lukket avising.

Statsråd Jon Georg Dale (Frp) sier det er et mål at Avinor skal være en drivkraft i miljøarbeidet i luftfarten.

– Avinor satser på forskning, utvikling og innovasjon, og opplyser at de er i dialog med MSG Production. Avinor vil legge til rette for at MSG kan teste ut teknologien på lufthavnene, sier Dale.

rapp@klassekampen.no

Lørdag 2. mars kl. 13, Cinemateket
FILMVISNING + DEBATT: Er jeg en pakke?
 Om pakkeforløpet i psykiatrien.